

**Serce. Słońce – dialog trzech artystek, Małgorzaty Szandały, Marty Szulc i Moniki Waraxy
w Miejscu Projektów Zachęty**

Wystawa *Serce. Słońce*, prezentowana od 12 kwietnia do 22 czerwca 2025 roku w Miejscu Projektów Zachęty, jest zaproszeniem do refleksji nad osobistą oraz uniwersalną symboliką słońca i serca. Powstała w efekcie twórczego dialogu między artystkami, rozwijając się organicznie na zasadzie kłęba. Kluczowymi wątkami ekspozycji są: wzmacnianie kobiecych głosów, przywracanie pamięci o wybitnych kobietach, przepracowywanie traum, odrodzenie przez proces symbolicznego spalania oraz eksploracja języka jako narzędzia komunikacji.

Ekspozycja została zaaranżowana jako podróż między dwoma światami: zewnętrznym (przestrzeń słońca) i wewnętrznym (przestrzeń serca). W górnej sali galerii, symbolizującej rzeczywistość materialną i zmysłową, ważne miejsce zajmuje mobil Marty Szulc *Blask i cień cienia*, przypominający ludowe „pajaki”. W tym samym pomieszczeniu znajdziemy także prace malarskie artystki, odnoszące się do wewnętrznej transformacji po traumatycznych przeżyciach. Z obrazami nawiązują dialog dwie nowe prace Moniki Waraxy, odnoszące się do życia i twórczości ważnej dla autorki postaci kobiecej – malarki Hanny Orzechowskiej. Inny, prezentowany w „przestrzeni słońca” portret Waraxy przywołuje pamięć o wybitnej brytyjskiej naukowczyni, badaczce gwiazd Cecylii Payne-Gaposchkin. Przestrzeń „sali słońca” dopełniają przypominające malarstwo abstrakcyjne konceptualne prace Małgorzaty Szandały inspirowane teoriami koloru wiktoriańskiej artystki Emily Noyes Vanderpoel. W większości budują one rodzaj narracji wokół omawianych wcześniej prac.

Symboliczne przejście między światem zewnętrznym a wewnętrznym stanowi klatka schodowa z murem, na którym widnieje cytata z Viktora Frankla – austriackiego psychiatry, więźnia nazistowskich obozów koncentracyjnych: „To, co ma być źródłem światła, musi przetrwać spalanie”. Ta myśl stanowi wprowadzenie do dolnej części galerii, metaforycznej przestrzeni serca, gdzie dominują prace o introspektywnym i medytacyjnym charakterze.

Znajdziemy tam mural Moniki Waraxy *Fraktale* oraz przypominający *kipu* obiekt. Tak o pracy mówi artystka: „Kipu to metaforyczna rozmowa ze słońcem inspirowana formą zapisu stosowaną przez Indian prekolumbijskiej Ameryki. Obiekt zaprasza odbiorców do pozostawienia w formie supełków na nitkach swoich marzeń, trosk, wszystkiego, co chcieliby powiedzieć słońcu”. W ostatniej sali dolnej przestrzeni znalazła się instalacja Małgorzaty Szandały, na którą składają się zbliżenia powierzchni słońca, przypominające obrazy serca, oraz lampa antydepresyjna „Słońce”, imitująca dobroczynne działanie naturalnego światła.

Ekspozycja budowana jako dialog dzieł trzech artystek zachęca widzów do odkrywania tematów ukrytych w metaforze serca i słońca.

Małgorzata Szandała (ur. 1977) — pracuje w katowickiej Akademii Sztuk Pięknych. Tworzy instalacje site-specific, obiekty, eseje wizualne, wideo. Autorka książki *Schrony przeciwatomowe i słowniki*. W swojej twórczości eksploruje różne formy narracyjne na styku między faktograficznym opisem rzeczywistych zdarzeń a wyrastającą z nich fikcją.

Marta Szulc (ur. 1980) — absolwentka Wydziału Grafiki Europejskiej Akademii Sztuk w Warszawie. Artystka wizualna korzystająca z mediów malarstwa, rysunku i miedziorytu, które traktuje jako element swoich instalacji. W ostatnich latach bada i przepracowuje temat relacji rodzinnych w kontekście traumy. Autorka komiksów *ten z...* oraz *Spleen*.

Monika Waraxa (ur. 1977) — absolwentka Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie i szkoły doktorskiej tej uczelni. W pracy doktorskiej *Ślady bogini w sieci wieloświatów* odbudowuje genealogię swojej linii żeńskiej poprzez serię portretów. Artystka wizualna i autorka tekstów, m.in. dla „Contemporary Lynx” i „Przekroju”. Zajmuje się malarstwem, wideo i performansem, często porusza wątki feministyczne i z pogranicza duchowości. Prowadzi autorski blog *Czego nie widać*.

Serce. Słońce

12.04–22.06.2025

Miejsce Projektów Zachęty

ul. Gałczyńskiego 3, 00-362 Warszawa

artystki: Małgorzata Szandała, Marta Szulc, Monika Waraxa

kuratorka MPZ: Magda Kardasz

współpraca: Pola Gadowska